

CACAO EN KOFFIE OP DRIFT

Cacao en koffie zijn landbouwgrondstoffen waarvan de prijs traditioneel nogal volatiel verloopt. Met name koffie maakte deze reputatie de voorbije weken waar. TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIËEL ANALIST)

Klimatologische omstandigheden spelen bij de meeste landbouwgrondstoffen een belangrijke rol aan de aanbodzijde. Onverwachte weersfenomenen kunnen eerdere voorspellingen over het marktevenwicht in een mum van tijd tenietdoen. Daarnaast is het aanbod in vergelijking met andere grondstoffen dikwijls geografisch geconcentreerd. Deze elementen geven vaak aanleiding tot een hogere prijsvolatiliteit.

KOFFIEPRIJS ONTPLOFT

De prijsontwikkeling op de internationale koffiemarkt is hiervan een perfecte illustratie. Tijdens de eerste vijf maanden van dit jaar leek koffie geen richting te kunnen kiezen met een prijs die rustig kabbelde in een nauwe vork van amper 10 procent. Ineens sloeg de vlam in de pan en werd koffie in tien handelssessies bijna een derde duurder.

Er was niet één bepaald feit dat aanleiding gaf tot deze plotse prijsstijging, maar wel verschillende factoren die samen voor een explosieve cocktail zorgden. Een eerste oorzaak is de tegenvallende oogstbrengrst in Vietnam, na Brazilië de grootste koffieproducent ter wereld met een aandeel van 17 procent in de globale productie. Volgens een schatting van de Vietnamese Coffee and Cocoa Association kwam de opbrengst in het oogstjaar 2009–2010 ongeveer 30 procent onder het niveau van een jaar eerder uit.

De tegenvallende oogst kan worden toegeschreven aan een uitzonderlijk droge winter als gevolg van het weerfenomeen El Niño. Ditzelfde fenomeen zorgde ook op andere plaatsen in Azië voor tegenvallende landbouwopbrengsten, onder andere minder rijst in Thailand en een lagere palmolieproductie in Indonesië. Op zich is de lagere oogst geen verrassing, want het was al langer bekend dat de droogte een impact zou hebben op de oogst. De omvang van de daling is echter groter dan verwacht.

Ook Colombia kreeg te maken met tegen-

vallende weersomstandigheden. Colombia is met een marktaandeel van 11 procent niet de grootste koffieproducent, maar wel een belangrijke uitvoerder omdat Colombiaanse koffie geroemd om zijn hoge kwaliteit. In het oogstjaar 2008–2009 viel de oogst al flink tegen en dit jaar werd op een sterk herstel van de productie gerekend. Dit zal er dus maar gedeeltelijk van komen.

Traditioneel zijn alle ogen gericht op de oogstontwikkeling in Brazilië, dat 30 procent van de wereldproductie voor zijn rekening neemt en daarmee veruit het belangrijkste koffieland ter wereld is. Momenteel is het winter in het zuidelijk halfrond en in deze periode is er kans op vorstschade aan de koffieplanten. Dit zorgt elk jaar voor de opbouw van een weerpremie.

De meeste van deze aangehaalde factoren zijn ofwel niet nieuw voor de markt ofwel maar tijdelijk van aard. Zo hadden de Braziliaanse koffieplanten het voorbije decennium nauwelijks te lijden onder de kou, want na mislukte oogsten in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw was het de trend om de plantages bij herbeplanting op te schuiven naar het noorden, dichterbij naar de evenaar. Wat de Colombiaanse oogst betreft, zijn er tekenen van herstel

merkbaar als gevolg van een hoger dan gemiddelde regenval en een toegenomen gebruik van bemestingsmiddelen.

FYSIEKE FLESSENHALS

De voornaamste reden van de grote omvang van de prijsstijging is toe te schrijven aan de discrepantie tussen de fysieke handel in koffie en de handel in termijncontracten. Eerder dit jaar werd verwacht dat de wereldwijde koffieoogst in het lopende oogstjaar fors zou toenemen, omdat de Braziliaanse productie volgens een tweejaarlijkse cyclus verloopt waarbij een hoge en een minder hoge opbrengst elkaar afwisselen. Dit jaar werd verwacht dat de oogst zou toenemen van 44,8 miljoen zakken (van 60 kilogram) naar 55,3 miljoen zakken. Deze cijfers werden bevestigd door het Amerikaanse ministerie van Landbouw, dat voor 2010–2011 op een wereldwijde oogst van 139,7 miljoen zakken voorspelde. Dit zou de hoogste opbrengst ooit zijn.

Met die optimistische oogstvoorspelling in het achterhoofd hadden veel marktpartijen die handelen in termijncontracten zich short gepositioneerd, waarmee ze dus wilden inspelen op een prijsdaling. Dit waren zowel commerciëlen die zich wilden

